

ธุรกิจกับพุทธจริยศาสตร์

นางสาว สุภาวดี นัมคณิสร์ณ

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาปรัชญา

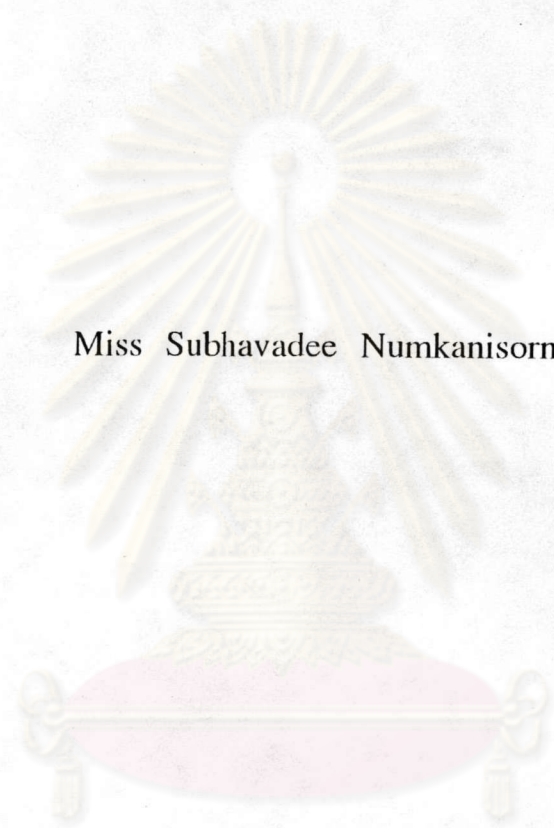
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-115-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

BUSINESS AND BUDDHIST ETHICS

Miss Subhavadee Numkanisorn

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Philosophy

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-115-4

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

สุภาวดี นัมคณิสร์ณ : ธุรกิจกับพุทธจริยศาสตร์ (BUSINESS AND BUDDHIST ETHICS)
อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.สมภาร พรหมทา, ผศ.เนืองน้อย บุญเนตร. 83 หน้า.
ISBN 974-634-115-4.

วิทยานิพนธ์นี้ได้ศึกษาปัญหาทางจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ ซึ่งการพิจารณาปัญหา
ดังกล่าวนี้ ได้ใช้กรอบของทฤษฎีทางเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมเป็นแนวทาง ทั้งนี้เพราะการใช้กรอบนี้จะทำให้
สามารถพิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลกธุรกิจ ซึ่งเน้นการแข่งขันเสรี

จากผลของการศึกษาพบว่าเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพทางการผลิตและกำไรสูงสุดนั้น นักธุรกิจ
จำเป็นต้องละเมิดจริยธรรมบางประการ แต่การละเมิดจริยธรรมนั้นจะนำมาซึ่งคุณค่าที่ต่ำกว่า นั่นคือ คุณค่า
ของประโยชน์ของสังคมโดยส่วนรวม และคุณค่าแห่งสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งในที่สุดเราก็ได้เห็นแล้วว่าไม่เป็น
ความจริงดังที่กล่าวอ้าง การเสนอทางออกในการแก้ปัญหาจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ ก็คือ การใช้
พุทธจริยศาสตร์เป็นแนวทาง ซึ่งปรากฏว่า สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ กล่าวคือ การประกอบธุรกิจตามแนว
พุทธจริยศาสตร์ ทำให้นักธุรกิจสามารถรักษาประสิทธิภาพในการผลิตได้ โดยไม่ต้องละเมิดจริยธรรม

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาปรัชญา.....
สาขาวิชาปรัชญา.....
ปีการศึกษา2538.....

ลายมือชื่อนิสิตสุภาวดี นัมคณิสร์ณ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาสมภาร พรหมทา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วมเนืองน้อย บุญเนตร.....

##C 510606 : MAJOR PHILOSOPHY

KEY WORD: BUSINESS / BUDDHIST ETHICS

SUBHAVADEE NUMKANISORN : BUSINESS AND BUDDHIST ETHICS.

THESIS ADVISOR : SOMPARN PROMTA, Ph.D., ASSO. PROF. NUANGNOI

BOONYANATE. 83 PP. ISBN 974-634-115-4.

This thesis studies the moral dilemma faced by people in doing business. The study has been carried out within the conceptual framework of economic liberalism, which is considered to be the actual practice in the real business world characterized by a liberal and strong competition.

The result from this study reveals that to achieve the efficiency in production and the maximization of profits, businesspersons affirm the need to violate certain ethical norms under the allegation that such violations would bring about some higher values, namely the value of usefulness in terms of the common good and the values of rights and freedom. However, in the final analysis, the study reveals that such pretension is proved to be false, and it proposes a resolution to this moral dilemma by demonstrating that doing business that conforms to the moral standard can maintain the desired level of production efficiency without having to resort to ethical violations.

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....PHILOSOPHY.....

สาขาวิชา.....PHILOSOPHY.....

ปีการศึกษา.....2538.....

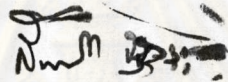
ลายมือชื่อนิติต.....สุภรณ์ ชุมภะสินธุ์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....สมพร พรหม.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....สุภรณ์ ชุมภะสินธุ์.....

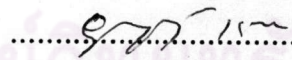
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ธุรกิจกับพุทธจริยศาสตร์
โดย สุภาวดี นัมคณิสร์ณ
ภาควิชา ปรัชญา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สมภาร พรมทา
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เนื่องน้อย บุญเนตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

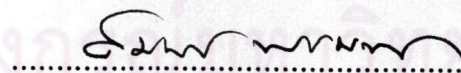

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันต. บุญสุวรรณ)

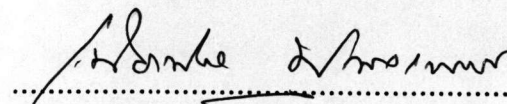
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

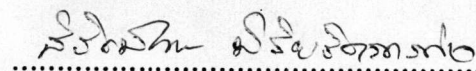
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. สมภาร พรมทา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เนื่องน้อย บุญเนตร)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สิริเพ็ญ พิริยจิตรกรกิจ)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ดร. สมภาร พรหมทา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เนืองน้อย บุญเนตร อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้สละเวลา ในการให้ความรู้ คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน ความเมตตาของท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย และอาจารย์ ดร.สิริเพ็ญ พิริยจิตรกรกิจ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ กิรติ บุญเจือ และคณาจารย์ในภาควิชาปรัชญา ทุกท่านที่ทำให้ผู้เขียนเกิดกำลังใจ และมีแบบอย่างในการศึกษาทางปรัชญา

ขอขอบคุณ คุณวิวัฒน์ เลหาบุตร คุณวรยุทธ ศรีวรกุล และคุณชาญ มายอด ที่กรุณา ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อนๆที่เรียนปรัชญาทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระมหาโกเมน ชินวงศ์ พระมหาไพรัช เขียนวงศ์ และ พ.ต.ต.นัยนา เกิดวิชัย ที่ได้ให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจ เสมอมา

ขอขอบคุณ คุณชาญณรงค์ บุญหนุน คุณจุม หาญสกุล และคุณรจนา จันทร์บุญเจือ ที่ได้อำนวยความสะดวกต่างๆ ทั้งในเรื่องสถานที่และการจัดพิมพ์ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ ด้วยดี

ท้ายที่สุดขอนมัสการถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นที่รักยิ่งของผู้วิจัย ตลอด จนน้องๆทุกคน ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงในที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สุภาวดี นัมคณิสสรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
2. ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับจริยธรรม	4
3. ธุรกิจกับปัญหาจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ	13
ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม	13
ปัญหาจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ	18
ปัญหาจริยธรรมเกี่ยวกับการโฆษณา	25
4. เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธจริยศาสตร์	31
ระบบพุทธจริยศาสตร์	31
พุทธจริยธรรมกับการแสวงหาความสุข	39
พุทธจริยธรรม ความสุขและอรรถประโยชน์	45
ชีวิตทางเศรษฐกิจของชาวพุทธ	48
การบริโภคน	49
ทรัพย์สินและการแข่งขัน	51
หน้าที่ของรัฐ	59
จุดหมายของพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ	
และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	60
การแก้ไขปัญหาจริยธรรมทางธุรกิจ	64
ทำไม	74
5. บทสรุป	
การนำพุทธจริยศาสตร์มาแก้ปัญหาทางจริยธรรม	
ในการประกอบธุรกิจ	79
รายการอ้างอิง	82
ประวัติผู้เขียน	83